

KÄSKKIRI

7. mai 2022 nr 101

Kaitseväe kalmistu heakorra eeskiri

Vabariigi Valitsuse 27.04.2004 määruse nr 151 „Kaitseministeeriumi põhimäärus“ § 15 punkti 3, Vabariigi Valitsuse 21.03.2013 määruse nr 46 „Kaitseväe kalmistu haldamise kord“ § 5 lõike 3 alusel ning kooskõlas sõjahaudade kaitse seaduse ja kalmistuseadusega:

1. Üldsätted

- 1.1. Käesolev eeskiri (edaspidi *eeskiri*) kehtestab kaitseväe kalmistu (edaspidi *kalmistu*) heakorra reeglid, sealhulgas reguleerib selle kasutamist ja haldamist. Eeskiri on kohustuslik kalmistu haldajale, hauaplatsi kasutajale ja kalmistul viibivale isikule.
- 1.2. Lisaks eeskirjas sätestatule lähtutakse eeskirja täitmisel muinsuskaitseadusest, sõjahaudade kaitse seadusest, kalmistuseadusest ja Vabariigi Valitsuse 21.03.2013. a määrusest nr 46 „Kaitseväe kalmistu haldamise kord“.
- 1.3. Kalmistu kasutamisele kohalduvad ka muud Tallinna linnas üldist hea korda reguleerivad õigusaktid.
- 1.4. Kalmistu on ajaloomälestis (kultuurimälestiste reg nr 27300).
- 1.5. Kalmistu on uuteks matmisteks suletud, v.a. punktis 6.2. sätestatud erandjuhtudel.

2. Mõisted

- 2.1. Eeskirjas kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:
  - 2.1.1. **hauaplats** on kalmistul asuv haud (sh ühishaud) ja seda vahetult ümbritsev maa-ala;
  - 2.1.2. **hauarajatis** on hauaplatsil paiknev maapinnaga kohtkindlalt ühendatud ehitis;
  - 2.1.3. **hauatähis** on ühte või mitut hauda tähistav rist, plaat, sammas, kivi või muu tähis;
  - 2.1.4. **hauaplatsi kasutaja** on isik, kellel on kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isiku kirjalik või taasesitamist võimaldavas vormis antud nõusolek hauaplatsi kasutamiseks. Hauaplatsi kasutaja surma korral on tema omastel eelisõigus hauaplatsi kasutamiseks.
  - 2.1.5. **hauarahu** rikkumine on tegevus, mis ei ole kooskõlas hea tava, Kaitseväe tseremoniaalsete kombetalituste ja käesoleva eeskirjaga või, mis võib ohustada muinsuskaitseobjektide säilimist, häirida teisi kalmistul viibijaid, sealhulgas riivata või alandada kaasviibijate või ühiskonnagruppide kõlbelisi või usulisi tundeid.

3. Kalmistu haldamine

- 3.1. Kalmistu haldamise eest vastutab kaitseminister (edaspidi *kalmistu haldaja*).
- 3.2. Kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik tagab kalmistu heakorra ning kooskõlas hea tavaga tagab tingimused kalmistu häirimatuks kasutamiseks, sh korraldab jäätmehooldust, kalmistu kujundamisega seotud ülesandeid, korraldab kalmistu kohta andmete kogumist ning muude õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmise.

3.3. Kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik kehtestab kalmistu kujunduspõhimõtted lähtuvalt Kaitseväge kalmistutele ajalooliselt väljakujunenud kujundusnõuetest.

4. Kalmistu kasutamise nõuded

4.1. Kalmistu territooriumil tuleb hoida korda ja puhtust ning hoiduda hauarahu rikkumisest.

4.2. Kalmistu territooriumil on keelatud:

4.2.1. kahjustada või ohustada kultuurimälestiste säilimist, hooneid, väravaid, piirdeid, veevõtukohta, hauaplatse, hauatähiseid ja –rajatisi;

4.2.2. murda lilli, puude ja põõsaste oksid ning raiuda puid ilma raieloata;

4.2.3. panna maha olmejäätmeid ja rikkuda jäätmete kogumise nõudeid, sh paigutada jäätmeid väljapoole mahuteid või selleks mitte ettenähtud kohtadesse;

4.2.4. suurendada omavoliliselt hauaplatsi mõõtmeid;

4.2.5. teha lõket;

4.2.6. matta loomi;

4.2.7. sportida;

4.2.8. muu korda, puhtust või hauarahu rikkuv või häiriv tegevus.

4.3. Kalmistu territooriumil on ilma kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isiku kirjaliku loata keelatud:

4.3.1. istutada puid ja põõsaid ning rajada hekke;

4.3.2. paigaldada hauatähiseid ja –piirdeid ning inventari;

4.3.3. sõita mootorsõidukiga.

5. Hauaplats ja selle kasutamiseks õiguse andmine

5.1. Hauaplatsi kasutamiseks nõusoleku saamiseks tuleb kaitseministrile esitada hauaplatsi kasutaja andmed, hauaplatsi asukoht ja kasutusse antava hauaplatsi suurus ning kinnitus hauaplatsi kujundamise ja hooldamise nõuete järgimise ning kalmistu kasutamise eeskirja tundmise ja täitmise kohta.

5.2. Juhul, kui hauaplatsi kasutaja soovib kalmistu haldajalt tellida teenuseid hauaplatsi heakorra tagamiseks, sõlmitakse hauaplatsi kasutaja ja kalmistu haldaja poolt volitatud isiku vahel teenuse osutamise leping, milles sätestatakse tellitavad teenused, nende maksumus ja teenuste eest tasumise kord.

6. Erandid hauaplatsi kasutamiseks andmisel ja uute matmistele korraldamisel

6.1. Kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik võib anda vastavalt käesoleva korra punktile 5 nõusoleku mitme hauaga matmisplatsi kasutamiseks juriidilisele isikule (Kaitseliit, Eesti vabandusvõitlejate organisatsioonid, jt), kelle tegevusalasse kuulub Eesti avalikus elus silmapaistvate isikute mälestuse või kultuuripärandi säilitamine.

6.2. Erandkorras võib kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik anda loa kalmistul uute matmistele korraldamiseks ja matmisplatsi eraldamiseks. Otsuses sätestatakse hauaplatsi kasutamise tingimused.

7. Ümbermatmine

7.1. Sõjaohvrite säilmete ümbermatmine toimub sõjahaudade kaitse seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud alustel ja korras.

7.2. Hauaplatsi kasutaja algatusel võib säilmed ümber matta hauaplatsi kasutaja poolt määratud uude asukohta väljaspool kalmistut.

7.3. Kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isiku algatusel võib säilmed ümber matta uude asukohta kalmistul, kui hauaplats asub kalmistul kohas, mis ei võimalda haua väärikat kohtlemist või hauaplatsi asukoha muutmine on vältimatu kalmistu kehtestatud kujundusprojekti teostamiseks või hauaplatsi asukoha muutmine on vältimatu varasema hauaplatsi taastamiseks.

7.4. Säilmete ümbermatmiseks hauaplatsi kasutaja algatusel teeb hauaplatsi kasutaja kirjaliku avalduse kalmistu haldajale või tema poolt volitatud isikule, milles teatab säilmete ümbermatmise põhjusest, haa tulevasesst asukohast, ümbermatmise ajast ning teistest olulistest asjaoludest.

7.5. Kalmistu haldajal või tema poolt volitatud isikul on õigus säilmete ümbermatmine keelata või täiendavate asjaolude väljaselgitamiseni peatada, kui esineb põhjendatud kahtlus ümbermatmise võimalikkuses või seaduslikkuses või ümbermatmine võib olulisel määral kahjustada teiste hauaplatside seisukorda.

7.6. Säilmete ümbermatmisel kalmistu haldaja algatusel teavitab kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik hauaplatsi kasutajat kirjalikult vähemalt kuus kuud enne ümbermatmist ümbermatmise põhjustest, haa tulevasesst asukohast kalmistul ning ümbermatmise ajast. Kui hauaplatsi kasutajat või tema asukohta ei ole võimalik tuvastada, loetakse teavitamiseks vastava teate kinnitamist nähtavale kohale hauatähisel või selle vahetus läheduses.

7.7. Kui punktis 7.6. nimetatud teate saanud hauaplatsi kasutaja esitab 60 päeva jooksul teate saamisest punktis 7.4. nimetatud avalduse, peatatakse kalmistu haldaja algatatud säilmete ümbermatmine.

7.8. Ümbermatmisel järgitakse kalmistuseaduses ja sõjahaudade kaitse seaduses ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud ja võimaluse korral ümbermaetava religioonile või kultuurile vastavaid matusetavasid. Ümbermatmise ajal tagatakse säilmete väärikas kohtlemine.

7.9. Säilmete ümbermatmise korraldab ümbermatmise algataja.

7.10. Hauatähiste ja –rajatiste eemaldamist või ümberpaigaldamist korraldab kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik.

8. Kalmistu ja hauaplatsi kujundamine

8.1. Hauaplats on kalmistu osa ja selle kujundamisel tuleb järgida sõjaväekalmistule kohaseid kujunduspõhimõtteid nii haurajatiste, hauatähiste kui ka haljastuse osas.

8.2. Hauaplats peab olema tähistatud risti, hauaplaadi, -kivi, -samba või muu tähisega, mis on kooskõlas kalmistu selle kvartaliosa kujunduspõhimõtetega. Hauatähise mõõdud, materjal ja värvus kooskõlastatakse kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isikuga.

8.3. Hauatähised, rajatised ja haljastus peavad asuma hauaplatsi piirides.

8.4. Hauatähiste või –rajatiste paigaldamine, restaureerimine, ümberpaigaldamine, eemaldamine tuleb kirjalikult kooskõlastada kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isikuga. Kalmistul on keelatud hauaplatsile piirete rajamine.

8.5. Hauaplatsi, mille puhul ei ole järgitud kalmistu kujunduspõhimõtteid, tähistab kalmistu haldaja poolt volitatud isik hoiatussildiga ning edastab hauaplatsi kasutajale kirjaliku hoiatuse kasutuslepingus toodud aadressile. Hoiatuses märgitakse hauaplatsi olukord, hauaplatsi korrastamise kohustus ja tähtaeg ning kohustuse täitmata jätmise tagajärjed.

8.6. Kui hoiatuse edastamisele järgneva ühe (1) aasta jooksul hauaplatsi kasutaja ei kõrvalda kalmistu kujunduspõhimõtetele mittevastavaid haurajatisi, hauatähiseid või haljastust, kõrvaldab need kalmistu haldaja poolt volitatud isik.

9. Hauaplatsi hooldamine

9.1. Hauaplatsi hooldamise eest vastutab hauaplatsi kasutaja. Hauaplats peab vastama punktis 8 sätestatud kalmistu kujunduspõhimõtetele ning järgmistele nõuetele:

9.1.1. hauaplatsile istutatud taimed on terved ja elujõulised;

9.1.2. hauaplatsilt on eemaldatud kuivanud ja murdunud taimed;

9.1.3. hauaplatse piiravaid hekke pügatakse regulaarselt;

9.1.4. hauatähised ja -piirded on terved ja neil olev tekst on loetav;

9.1.5. hauaplatsi kattev muru on pügatud;

9.1.6. hauaplatsilt on ära riisunud lehed ja muu praht.

9.2. Hauaplatsi võib hauaplatsi kasutaja ja kalmistu haldaja poolt volitatud isiku vahel sõlmitud lepingu kohaselt hooldada kalmistu haldaja poolt volitatud isik.

10. Hooldamata hauaplatsiks tunnistamine ja hauaplatsi arvelevõtmine kasutajata hauaplatsina

10.1. Hooldamata hauaplatsiks loetakse hauaplats, millel esineb vähemalt üks järgmistest tunnustest:

10.1.1. hauaplatsi pinnasest on olulises osas läbi kasvanud rohi või võsa;

10.1.2. haurajatised ja -tähised on tugevalt sammaldunud, läbiroostetanud või lagunened;

10.1.3. hauaplatsile kogunenud prahist ja lehtedest on ilmne, et hauaplatsi ei ole pikka aega hooldatud.

10.2. Kasutajata hauaplatsina võetakse arvele hauaplats, mille kasutamise tähtaeg on saabunud ning kalmistu haldaja ei ole andnud uut nõusolekut hauaplatsi kasutamiseks või hauaplats, mis on tunnistatud hooldamata hauaplatsiks.

10.3. Hauaplatsi hooldamata hauaplatsiks tunnistamiseks ja kasutajata hauaplatsina arvelevõtmiseks korraldab kalmistu haldaja selle ülevaatamise.

10.4. Hauaplatsi ülevaatamiseks moodustab kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik komisjoni, kes vaatab hauaplatsi üle kahel korral:

10.4.1. esimene ülevaatus, mille käigus tuvastatakse, et hauaplats on hooldamata ja see märgistatakse kollase sildiga, millel on musta värviga kiri „Hooldamata hauaplats“. Sildile märgitakse lisaks teostatud ülevaatusel kuupäev, järgmise ülevaatusel kuupäev ja kalmistu haldaja kontaktandmed. Kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik edastab hooldamata hauaplatsi kasutajale kirjaliku hoiatuse;

10.4.2. teine ülevaatus toimub mitte varem kui üks (1) aasta pärast esimest ülevaatusel. Selle käigus kontrollitakse/hinnatakse esimesel ülevaatusel sildiga „Hooldamata hauaplats“ märgistatud hauaplatsi seisukorda ja võetakse vastu otsus hauaplatsi kasutajata hauaplatsiks tunnistamise või tunnistamata jätmise kohta.

10.5. Esimese ja teise ülevaatuste kohta koostatakse protokollid ja aktid koos fotoga. Teise ülevaatusel ajal lisatakse protokolli ka märge otsusest kasutajata hauaplatsiks tunnistamise või tunnistamata jätmise kohta.

10.6. Hooldamata hauaplatsina arvele võetud hauaplatsi kohta edastatakse teade hauaplatsi kasutajale, andes hauaplatsi kasutajale võimaluse kolme (3) kuu jooksul pärast teate saamist võtta ühendust kalmistu haldajaga ning korrastada hauaplats või loobuda hauaplatsi kasutamise õigusest.

10.7. Pärast kolme (3) kuu möödumist teate edastamisest võib kalmistu haldaja või tema poolt volitatud isik võtta tagasi oma nõusoleku hauaplatsi kasutamiseks ning hauaplatsi kasutajata hauaplatsina arvele võtta.

11. Kalmistu, kui kinnismälestise kaitseks kehtestatud kaitsevöönd ja selles kehtivad kitsendused

11.1. Kalmistu, kui kinnismälestise kaitseks on Kultuuriministri 02.12.2004 käskkirjaga nr 231 kehtestatud kaitsevöönd, mille eesmärk tuleneb muinsuskaitseadusest. Kalmistu kaitsevööndiks on 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist (piirdemüürist) arvates.

11.2. Kalmistu, kui kinnismälestise kaitseks kehtestatud kaitsevööndis on keelatud tegevused, mis rikuvad avalikku korda, häirivad, riivavad või ohustavad kaasviibijate ja ühiskonnagruppide kõlbelisi või usulisi tundeid.

11.3. Muinsuskaitseameti kirjaliku loata on kalmistu kaitsevööndis keelatud:

11.3.1. püstitada ehitisi, rajada teid, kraave ja trasse ning teha muid mulla- ja ehitustöid;

11.3.2. istutada, maha võtta ja välja juurida puid ja põõsaid.

11.3.3. paigaldada ajutisi või teisaldatavaid rajatise (telk, soojak, kiosk, jne) ja tehnilisi seadmeid (sh antenn, kaamera, valjuhääldi), v.a seadusest tulenevalt avaliku korra kaitse eesmärgil.

11.3.4. panna infot või kuulutusi üles kohta, mis ei ole selleks ette nähtud

11.4. Kalmistul asuvate mälestiste ja ehitiste muinsuskaitseeritingimused, konserveerimise ja restaureerimise projektid ning mälestistel tehtavad mulla- ja ehitustööde projektid tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseametiga, Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametiga.

12. Järelevalve ja vastutus

12.1. Käesolevas eeskirjas ja muudes kalmistul kehtivates õigusaktides kehtestatud nõuete rikkumise või täitmata jätmise ning muu õigusvastase teo toimepanemise eest vastutab rikkumise või teo toimepanija vastavalt kehtivates õigusaktides sätestatule (sealhulgas karistusseadustikus).

12.2. Kalmistu haldajal või tema poolt volitatud isikul on õigus kontrollida käesoleva eeskirja täitmist.

13. Lõppsätted

13.1. Tunnistan kehtetuks kaitseministri 18.04.2012.a käskkirja nr 368 „Tallinna Kaitseväe kalmistu kasutamise eeskirja kinnitamine“.

13.2. Eesti Sõjamuuseum - kindral Laidoneri muuseumil korraldada eeskirja avalikustamine Tallinnas Tehnika tänav 173 asuva Kaitseväe kalmistu kahel infostendil eesti ja vene keeles.

13.3. Käesolev kord teha teatavaks kantslerile, asekancleritele, kaitseväeteenistuse osakonnale ja Eesti Sõjamuuseum - kindral Laidoneri muuseumile.

Kalle Laanet
kaitseminister
(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Siplane
Kaitseväeteenistuse osakond